

štefan hríb

môj bláznivý život

rozhovory s martinom mojžišom

.týždeň

.týždeň

štefan hríb

môj bláznivý život

rozhovory s martinom mojžišom

© Štefan Hríb, Vydavateľstvo W PRESS, 2014

Obálka a grafický dizajn © Róbert Csere a Vladimíra Pčolová, 2014

ISBN 978-80-971196-5-2

• • • • • • • • • •

Obsah

prečo vznikol .týždeň	12
Čím ma ovplyvnili Hoffman, Tigrid a Havel a kde sa vzali peniaze na rozbeh.	
je Dzurinda podobný Mečiarovi?	38
Jeden nás posunul k Bielorusku, druhý k Západu, ale vo finále obaja bez problémov faulovali.	
bože!	54
Kedy sa najhlbšie veci stávajú odpudivými a prečo sa zastávam Hedvigy Malinovej.	
keď zhasli Lampu	68
Čo je dobrá diskusia a prečo nás riaditelia nemajú radi.	
amerika Busha, Amerika Obamu	88
Kam chodím každý september, ako som hľadal Giulianiho a čo znamená „to do“.	
podivný svet arcibiskupa Sokola	110
Krása arcibiskupa, slabosť cirkvi a problém v redakcii.	
prečo sme škrtli Fica	124
Ako sme chceli ovplyvniť voľby, čo je náš spor so SME a kto je dobrý novinár.	
pohoda 2011	142
Čo nás spája s Pohodou, ako si ma podmanili obrazy a kto mení svet.	
úspech srdca	154
Čím je šport podobný poézii, kto je Miro Šatan a prečo až kvalita zmení móresy v našom futbale.	
vážený podpredseda europarlamentu, milý László	166
Ako som odmietol Trianon a prečo odkopávame osobnosti.	

• • • • • • • • • •

Úvod

Táto kniha je môj trochu bláznivý príbeh. Formálne je venovaná desiatim rokom .týždňa, hovorí tiež o vzniku a problémoch Lampy, ale je to najmä môj osobný pohľad na Slovensko po roku 1989.

.týždeň sa dožíva desiatich rokov v situácii, keď takmer všetky české a slovenské denníky a týždenníky prechádzajú do rúk politizujúcich miliardárov a finančných skupín. Vyzerať to tak, že nezávislé noviny nemajú v tomto priestore šancu. Trh je navyše primálny, inzerciu hltá internet a šikovní novinári sa strácajú v lepšie platených povolaniach. Môžu v týchto podmienkach pretrvať kvalitné médiá, a teda aj sloboda slova so všetkými dôsledkami pre zdravé fungovanie spoločnosti?

Nepoznám odpoveď. Neverím na liečbu internetovými projektmi, ani si nemyslím, že rolu strážnych psov demokracie preberú sociálne siete. To vôbec. Ale desaťročný príbeh, ktorý som zažil s .týždňom a s Lampou, ma naučil, že aj v stave úplnej beznádeje existuje východisko. Nedá sa síce naplánovať, ale dá sa rozoznať, keď zázračne príde.

Zámerné používam slovo zázračne. V dobe racionality to vyznieva nepatrične, ale keď sa obzriem dozadu, mnohé z toho, čo viedlo k .týždňu aj Lampe, má svoj počiatok v nevysvetliteľných udalostiach. Nemyslím na nič ezoterické, magické ani duchárske. Myslím na taký sled udalostí, stretnutí a rozhodnutí, ktoré veci natočili nečakaným smerom a priniesli prekvapujúce riešenie. Takto som sa stával novinárom, takto som prišiel do Lidových novín a Slobodnej Európy a presne takto som zakladal .týždeň a rozbiehal Lampu. Som

si takmer istý, že nejako podobne sa vynorí aj odpoveď na oligarchizáciu českých a slovenských médií.

Keď som rozmýšľal, ako túto knihu napísať, rozhodol som sa pre rozhovor a vybral som si Martina Mojžiša. Martin je nielen súčasť .týždňa a často aj Lampy, ale hlavne pozná, čím desať rokov prechádzam a o čo sa snažím. Nasledujúce strany vznikli z dialógov, ktoré sme viedli v jeho dome na bratislavskej Patrónke. Martin vybral aj desať editoriálov, po jednom z každého roka existencie .týždňa, ktoré v knihe nájdete a ktoré vytvorili rámec nášho letného stretávania.

Na vytvorenie základného textu som si vzal týždeň voľna a izbu na južnej Sardínii. Sardínia je vraj krásna, ale „vinou“ tejto knihy o tom veľa neviem. Ani len miestne more som neokúsil. Ale hádam moja letná obeť nebola celkom zbytočná.

Želám Vám príjemné čítanie.

Štefan Hrib

Prečo vznikol .týždeň

Vážení čitatelia, sme radi, že vám môžeme predstaviť prezentačné číslo nového časopisu Týždeň.

Jeho vznik bol vzrušujúcim príbehom hľadania. Počas predchádzajúcich mesiacov sme sa pýtali, či už táto krajina naozaj potrebuje dobré noviny, alebo si ešte vystačí s mediálnou povrchnosťou. Zvažovali sme malý trh, záujem čitateľov, kvalitu prispievateľov i samotný zmysel žurnalistiky v dnešnej dobe.

A napokon, hľadali sme seba, svoju cestu, pomeriavali sme svoje prednosti a slabiny.

Keď sa toto hľadanie skončilo, rozhodli sme sa. A vtedy vznikol Týždeň.

Už od pondelka si budete môcť nájsť v každom stánku týždenník, ktorý má ambíciu byť kvalitný a úspešný zároveň. Je to ťažká cesta, asi najťažšia, aká je v žurnalistike možná. Aj preto je pre nás Týždeň životnou výzvou.

Chceme robiť poctivé noviny, ktoré neklamú, kladú skutočné otázky a neboja sa povedať: „Nevieme.“ Chceme robiť zaujímavé noviny, ktoré sa venujú všetkému, čo prináša svet okolo nás, od sporov o slobodu cez módné trendy až po šport. A najmä – chceme byť slobodnými novinami, pri ktorých čitateľ vie, že je súčasťou hľadania, a nie manipulácie.

Dnes sa príbeh vzniku Týždňa úspešne zavŕšil. V tejto chvíli vás všetkých s radosťou pozývame k jeho každotýždenným pokračovaniam.

Zažite Týždeň spolu s nami.

.....
Strhnutá železná opona. Foto Andrej Bán.

Prvý editoriál si napísal pred desiatimi rokmi. Keby to bolo dnes, písal by si ho inak?

Trochu prekvapený konštatujem, že nie. Zjednodušene povedané, stále platí, že noviny, médiá, novinári tu stále nie sú stav, ktorý budí rešpekt a je mienkotvorný. Skôr vyvolávame dojem manipulácie, povrchnosti a bulvárnosti. Aj po desiatich rokoch si myslím, že médiá sú na Slovensku nedospelé.
.....

Pritom na dospievanie bolo času dost'. Iné to bolo pred osemdesiatym deviatym. Vtedy, ako v tom editoriáli hovoríš, boli novinári celkom iná, „sluhovská“ sorta ľudí, takže po Novembri neboli médiá pripravené na slobodné písanie.

V socialistickom režime sa v zásade nedalo byť dobrým novinárom. Mohol si niekde niečo pretlačiť, ale nemohol si byť slobodný. To by si v prvej vete musel povedať, že celý režim je skazený, a tým by si okamžite skončil. Po roku osemdesiatdeväť boli médiá zrazu slobodné, lenže stále boli v rukách bývalých komunistov. Vtedy vyvstala potreba niečoho nového. V Česku to mali, tam bolo aj predtým veľa kvalitných samizdatov, takže keď padol režim, boli pripravené desiatky novinárov, aby založili Lidové noviny, Respekt a podobne. Na Slovensku bol Ivan Hoffman, folkový pesničkár, ktorý písal do Slobodnej Európy, zopár disidentov, dva či tri kresťanské samizdaty, a čo ešte?
.....

Ako si sa k písaniu dostal ty?

Po osemdesiatom deviatom som pracoval v Elektrotechnickom ústave Slovenskej akadémie vied, kde sme dva roky deň čo deň riešili revolúciu, či sa rozpadne Československo, čo povedal Havel... A vo mne narastal rozpor. Prečo máme

v porovnaní s Čechmi spiatočnicke médiá, prečo sa v našich médiách v zásade pozerá na November ako na niečo zlé, kým v Česku ako na elementárnu podmienku slobody? Vtedy prišiel za mnou Ivan Hoffman a povedal: „Ty si mi raz spomínal, že nechceš byť vedec, že by si radšej niečo písal. Tak začni!“ Tak som začal.

.....

Zo dňa na deň?

Takmer doslova. V prvých mesiacoch a rokoch zohral úlohu môjho mentora Ivan. Boli sme spolu v slovenskej redakcii Lidových novín, sami dvaja, a v slovenskej redakcii Slobodnej Európy takisto. Ivan sa stal mojím meradlom. Keď napísal do Lidových novín, hovoril som si: „Tak takto nejako by som mal písať, aby sa to dostalo ako úvodník do najlepších novín.“ Alebo keď písal do Slobodnej Európy nejaký komentár a Lída Rakušanová alebo Agneša Kalinová ho nenapodobiteľne uviedli: „Z Bratislavy telefonuje Ivan Hoffman,“ hovoril som si: „Fú, tak takto keby som to vedel, toto sa musím naučiť.“ Čiže áno, bol to skok, ale mal som obrovskú výhodu, učil som sa za pochodu od veľkých novinárov. Tie vzory boli predo mnou o desať konských dlžok. Keď som začal písať do Lidových novín, musel som sa porovnávať s Jiřím Rumlom, Jiřím Hanákom, Pavlom Tigridom, Václavom Havlom a podobnými ľuďmi. To ma strašne hnalo dopredu aj v tom, aby som pochopil, čo je dobrý článok. V našich médiách sa skôr zaplňala plocha upotenými komentármi, ale ja som už vedel, že článok môže byť krásne dielo.

.....

Je na Slovensku komentár ešte stále skôr typografický prvok než dobre sformulovaný názor?

Kde-tu sa už artikuluje, ale áno, nájsť v slovenských médiách dobre a aj esteticky vystavaný názor je sviatok. Tu ešte nie je ani len objednávka, aby to bolo pekne napísané, aby to bol zážitok čítať. Keď som čítal v Lidovkách ľudí, ktorých som menoval, hltal som nielen, čo povedia, ale aj ako to povedia. Spomínam si na Havlove komentáre. Vždy som napríklad čakal, aký novotvar použije. To bola jeho špecialita. Vymyslené slovíčko. Vždy krásne a vždy vyjadrovalo niečo dôležité. To sú nuansy, ale práve cez ne som sa učil vnímať váhu novinárskeho textu. Ako bude sformulovaná pointa, či bude na konci maličký odsek alebo nebude. Také drobnosti, lenže to je presne to, v čom je rozdiel medzi dobrým a zlým obrazom. Nejaký detail, niečo navyše, nielen hrubá stavba. Toto dodnes v našich médiách nie je. Nie je ani čitateľská objednávka. Nezaregistroval som nikdy podobnú diskusiu. Ľudia sa nanajvýš hádajú, či je napísaný článok pravdivý alebo nie. Ale že by sa riešil štýl písania, estetika, to absolútne nie. Lenže ja som bol od začiatku v okruhu celkom iných ľudí, vrátane umelcov, ako bol básnik Ivan Diviš, spevák Karel Kryl alebo spisovateľ Arnošt Lustig. To bolo prostredie, kde nestačilo sformulovať niečo nové, muselo to byť aj zaujímavo napísané. Toto u nás nevidím.

.....

Hovoril si, že Ivan Hoffman prišiel za tebou, lebo vedel, že by si chcel písať. Odkiaľ to vedel?

Pamätám si na rozhovor, ktorý asi rozhodol. Niekedy v roku 1986 mal Ivan poloilegálny koncert v Michalovciach, išli sme tam spolu jeho autom. Vtedy som mu povedal, že chodím na elektrotechnickú fakultu, ale že by som v skutočnosti chcel robiť niečo úplne iné a že je hrozné, že v komunizme nebudem môcť. A Ivan sa k tomu rozhovoru v roku 1991 nečakane vrátil.